

Sygn. akt: I C 746/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 lipca 2016 r.

Sąd Rejonowy w Nysie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	SSR Anna Ryndak
Protokolant:	prot. sądowy Łukasz Janowski

po rozpoznaniu w dniu 4 lipca 2016 r. na rozprawie

sprawy z powództwa D. P.

przeciwko (...) S.A w W.

o zapłatę

I. oddała powództwo,

II. zasądza od powoda D. P. na rzecz strony pozwanej (...) S.A. w W. kwotę 4. 817,00 zł (cztery tysiące osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 17 marca 2016r. D. P. wniósł przeciwko pozwanemu (...) S.A. w W. o zapłatę kwoty 15.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty oraz zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu pełnomocnik powoda wyjaśnił, iż w dniu 24 czerwca 2008r. w miejscowości L. M. S. kierując samochodem ciężarowym naruszył zasady bezpieczeństwa i doprowadził do zderzenia prowadzonego przez siebie pojazdu z rowerzystką – babcią powoda M. B., w wyniku którego poniosła ona śmierć na miejscu. Sprawca wypadku został skazany za popełnienie przestępstwa z art. 177 § 2 k.k. Zgłoszone roszczenie pełnomocnik powoda oparł na przepisach art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Powód był bardzo związany z babcią. Ich relacje były zawsze bardzo bliskie i serdeczne i mocno przeżył jej wypadek.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana (...) S.A. w W. wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwany podniósł, że zgodnie z art. 448 k.c. jak i 446 § 3 k.c. Sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, nie jest to obligatoryjne. Wprowadzony do kodeksu cywilnego w/w przepis wyraźnie określa krąg osób uprawnionych z tytułu zadośćuczynienia do najbliższego kręgu rodziny. Wnuki do takiego kręgu nie należą. Ponadto nie jest wystarczające wykazanie takich następstw zdarzenia w sferze psychicznej, które zazwyczaj łączą się ze śmiercią osoby bliskiej: uczucie smutku, przygnębienia, żalu i innych negatywnych emocji, stanowiących powszechną reakcję żalobną. Ażeby uznać, że w skutek śmierci osoby najbliższej wystąpiła krzywda musi wystąpić doznanie wstrząsu psychicznego w takim stopniu, który doprowadził do rozstroju zdrowia kwalifikowanego w kategoriach medycznych jako choroba

psychiczna. Przyznanie zadośćuczynienia nie może odbywać się automatycznie tylko dlatego, że śmierć poniosła osoba bliska.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 czerwca 2008r. w miejscowości L., woj. (...) M. S. kierujący samochodem ciężarowym marki R. o nr rej. OB. (...) naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym, w ten sposób iż wyjeżdżając z drogi podporządkowanej na drogę główną nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu prawidłowo poruszającej się po tej drodze rowerem M. B. doprowadzając do zderzenia prowadzonego przez siebie pojazdu z rowerzystką, na skutek czego doznała ona obrażeń ciała w wyniku których poniosła śmierć na miejscu. Wyrokiem z dnia 13 listopada 2008r. Sąd Rejonowy w Nysie w sprawie (...) uznał oskarżonego M. S. za winnego popełnienia występku z art. 177 § 2 k.k. i za to wymierzył mu m.in. karę 2 lat pozbawienia wolności, której wykonanie zawiesił na okres 4 lat próby.

Dowód: akta szkody, kserokopia wyroku Sądu Rejonowego w Nysie z dnia 13.11.2008r.(...)

Decyzją z dnia 18 marca 2015r. (...) S.A. w W. odmówiło przyznania zadośćuczynienia na rzecz powoda.

Dowód: akta szkody, kserokopia decyzji (...) S.A. z dnia 18.03.2015r.

D. P. był najmłodszym wnukiem tragicznie zmarłej M. B.. W chwili jej śmierci miał 13 lat. Mieszkał w miejscowości oddalonej od domu babci o około 3 kilometry, jednak odwiedzali się często. Powód był u babci średnio raz w tygodniu, babcia także odwiedzała wnuka i jego matkę, a swoją córkę, nie raz gotowała im obiady, czasami zostawała u nich na noc. Pozostawali ze sobą w bardzo dobrych relacjach, M. B. wspierała wnuka, dużo ze sobą rozmawiali, babcia opowiadała mu o przeżyciach z czasów wojny, o historii rodziny. Opowieści te spowodowały, że powód zaczął interesować się historią. Obecnie należy do Związku (...), jest vice Prezesem tego Stowarzyszenia. Babcia często dawała mu kieszonkowe na zakup książek historycznych. Wskutek tragicznej śmierci babci powód zaczął się mocniej jękać, odczuwa lęk przed tirami, nie ma prawa jazdy, obawia się jeździć na rowerze. Śmierć babci była dla niego szokiem, nie spodziewał się tego.

Dowód: zeznania świadków, zeznania powoda,

Sąd zważył co następuje:

Powództwo podlegało oddaleniu.

Stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny. Sąd ustalił go w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach szkody, oraz w oparciu o zeznania świadków i zeznania powoda, które uznał w pełni za wiarygodne. Zebrane dowody stanowiły wystarczającą podstawę do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie.

W niniejszej sprawie odpowiedzialność strony pozwanej (...) S.A. w W. opiera się na art. 822 k.c. w związku z art. 436 § 1 k.c., 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili wystąpienia szkody oraz przepisach ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz.U.03.124.1152 ze zm.). Zgodnie z art. 822 k.c. przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoby, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Zgodnie z art. 436 § 1 k.c. odpowiedzialność za szkodę na osobie lub mieniu, wyrządzoną komukolwiek przez ruch pojazdu ponosi samoistny posiadacz mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody. Jednakże gdy posiadacz samoistny oddał środek komunikacji w posiadanie zależne, odpowiedzialność ponosi posiadacz zależny. Zgodnie z art. 24 § 1 k.c. ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła

oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Przepis art. 448 k.c. stanowi zaś, że w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Przepis art. 445 § 3 stosuje się. Zgodnie natomiast z art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Jak wskazano wyżej uprawnienia powoda do żądania zadośćuczynienia wynikają z treści art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. Co więcej Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 stycznia 2010 r. (IV CK 307/2009) uznał, że spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dóbr osobistych członków rodziny zmarłego i uzasadniać im przyznanie zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Po wprowadzeniu do kodeksu cywilnego art. 446 § 4 k.c. podstawę dochodzenia zadośćuczynienia za krzywdę doznaną przed dniem 3 sierpnia 2008 r. stanowi art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. W uchwale z dnia 13 lipca 2011 r. (III CZP 32/11, OSNC 2012/1/10) Sąd Najwyższy wskazał, że Sąd może przyznać najbliższemu członkowi rodziny zmarłego zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę na podstawie art. 448 w związku z art. 24 § 1 k.c., także wtedy, gdy śmierć nastąpiła przed dniem 3 sierpnia 2008 r. wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia. Natomiast w uzasadnieniu wyroku z 15 marca 2012 r. (I CSK 314/11, LEX nr 1164718) Sąd Najwyższy stwierdził, że w stanie prawnym sprzed dnia 3 sierpnia 2008 r. spowodowanie śmierci osoby bliskiej mogło stanowić naruszenie dóbr osobistych najbliższych członków rodziny zmarłego i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. Prawo do życia w rodzinie i utrzymania tego rodzaju więzi stanowi bowiem dobro osobiste członków rodziny i podlega ochronie na podstawie art. 23 i art. 24 k.c.

W myśl z kolei art. 446 § 4 k.c. Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zakresem odszkodowania na podstawie art. 446 § 4 k.c. objęty jest uszczerbek niemajątkowy doznany przez najbliższych członków rodziny zmarłego, w następstwie jego śmierci, wskutek uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia. Zadośćuczynienie za krzywdę jest dodatkowym roszczeniem, którego mogą oni żądać obok odszkodowania, określonego w art. 446 § 3 k.c. Krąg uprawnionych do domagania się kompensaty krzywdy odpowiada podmiotom, które mają prawo żądać naprawienia szkody majątkowej na podstawie art. 446 § 3 k.c. Uprawnionymi do żądania kompensaty na podstawie art. 446 § 3 i 4 k.c. są wyłącznie członkowie rodziny zmarłego, przy czym muszą być to najbliżsi członkowie tej rodziny. Jest to węższy krąg podmiotów niż osoby bliskie, bo ograniczony do członków rodziny, której jednak nie należy definiować wyłącznie za pomocą kryterium relacji małżeńskich i pokrewieństwa. Należy więc sądzić, że obejmuje małżonka i dzieci zmarłego, innych krewnych, powinowatych, ale także osoby niepowiązane formalnymi stosunkami prawnorodzinnymi (np. konkubent, jego dziecko), jeżeli zmarły utrzymywał z nimi stosunki rodzinne, pozostając faktycznie w szczególnej bliskości powodowanej bardzo silną więzią uczuciową. Krąg podmiotów uprawnionych obejmuje też członków zastępczej rodziny, na przykład wnuka zmarłego, który był przez dziadka wychowywany (por. wyrok SN z dnia 5 sierpnia 1970 r., II CR 313/70, OSN 1971, nr 3, poz. 56). Krąg osób, które mogą zostać uznane za najbliższych członków rodziny zmarłego jest zatem otwarty. O tym, kto jest najbliższym członkiem rodziny decyduje faktyczny układ stosunków pomiędzy określonymi osobami, a nie formalna kolejność pokrewieństwa wynikająca w szczególności z przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, czy ewentualnie z powinowactwa, np. wnuczka zmarłego, będąca dzieckiem pozamałżeńskim wychowywana przez babkę, pomimo że matka żyła i była zdolna do alimentacji córki. Aby więc ustalić, czy występujący o zadośćuczynienie jest najbliższym członkiem rodziny nieżyjącego sąd powinien stwierdzić, czy istniała silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącym tego roszczenia a zmarłym.

Odnosząc powyższe do rozpatrywanej sprawy nie można zgodzić się ze stanowiskiem strony pozwanej jakoby powód nie należał do kręgu osób najbliższych i nie mógł wystąpić z żądaniem zadośćuczynienia. Powód mógł bowiem

skutecznie wystąpić z takim żądaniem. Wskazać bowiem należy, że D. P. był wnukiem zmarłej i był z nią emocjonalnie związany.

Jednak przeprowadzone postępowanie dowodowe nie wykazało, aby pomiędzy powodem, a M. B. istniała szczególna więź, a w kręgu osób uprawnionych mogą znaleźć się tylko osoby najbliższe pozostające w szczególnie bliskiej relacji ze zmarłym. Tymczasem powód ze zmarłą babcią był w bliskich i zażyłych relacjach, ale była to normalna relacja i typowa w normalnej rodzinie. M. B. odwiedzała swoją córkę, a także przy okazji jej syna, to jest swojego wnuka. Jej córka z synem także odwiedzała zmarłą. Podczas odwiedzin powód rozmawiał z babcią, babcia opowiadała mu historię rodziny. Były to normalne relacje pomiędzy babcią i wnukiem. M. B. nie sprawowała nad powodem nigdy bezpośredniej opieki, gdy był młodszy. Powód nie mieszkał z nią, a jedynie przebywał u niej w domu. Po drugie z zeznań powoda nie wynika, żeby śmierć babci spowodowała u niego naruszenie dobra osobistego. Należy mieć na względzie, że kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Dopiero spełnienie obu warunków uzasadniałoby zasądzenie zadośćuczynienia w jakiegokolwiek kwocie. Tragiczna śmierć babci była dla 13 –letniego wówczas powoda na pewno przeżyciem i spowodowała u niego żałobę. Tym niemniej z jego zeznań, jak i zeznań świadków nie wynika, że była to szczególnie głęboka żałoba, która uzasadniałaby zastosowanie w/w przepisów. Na pewno powód odczuwał smutek i po wielu latach może i nadal odczuwa, ale jest to smutek normalny, powszechne uczucie żałoby, gdy umiera babcia czy dziadek, z przesłuchania powoda nie wynika, aby doznał on jakiegoś wstrząsu, czy innego mocnego przeżycia. Co prawda powód po śmierci babci zaczął się jękać, ale jak sam zeznał, problemy tego typu miał już wcześniej. Nadto należy mieć na względzie, że oprócz powoda M. B. miała jeszcze troje wnuków, które na pewno darzyła takim samym uczuciem jak powoda.

Nadto z treści przepisów art. 446 § 3 k.p.c. i art. 448 k.p.c. nie wynika, że Sąd ma obowiązek w każdym przypadku zasądzić kwotę tytułem zadośćuczynienia, nie może być to automatyczne. Sąd musi wziąć pod uwagę, czy w konkretnej sprawie zachodzą ku temu przesłanki. Otóż w ocenie Sądu przesłanki do zasądzenia zadośćuczynienia w jakiegokolwiek kwocie w niniejszej sprawie nie zaszły, w związku z czym oddalił powództwo w całości.

Powód przegrał postępowanie w całości, tym samym orzeczenie w przedmiocie kosztów postępowania uzasadnia treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Zgodnie z art. 98 § 1 k.p.c. strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). W myśl § 3 tego artykułu do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata (radcy prawnego) zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony.

Mając powyższe na uwadze Sąd orzekł, jak w sentencji orzeczenia.